

340.13

РОЈЕКТ ЗАКОНА

о

ПОМОЋИ ИНВАЛИДА И ФАМИЛИЈА ИЗГИНУЛИХ,
ПОМРЛИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА У РАТОВИМА

ОД 1912. ДО 1919. ГОД.

Министарство за чешавоштвуј сачинио
Г. Ђ. Краљеву

БЕОГРАД

ШТАМПАРСКА РАДИОНИЦА МИНИСТАРСТВА ВОЛНОГА И МОРНАРИЦЕ

1919.

УЕДИЦА У НОВИМ НИФОНТАР СР.
1. јануара 1892. год.
Београд.

3072

ОПШТЕ ВОЈНО ОДЕЉЕЊЕ
АВУТАКУРН ПОДСЕК
ФАОБР. 90741

Чв.д.
35774

Министарском Савету

Законом о потпори војних инвалида од 8. јула 1878. год. (са изменама и допунама од 19. јануара 1879., 1. априла 1881., 3. јануара 1883., 26. јула 1886., 28. марта 1888., 24. јануара 1896., 29. јула 1898., 10. априла 1902. и 10. априла 1914. год.), признато је право на државну новчану потпору: лицима, која су у вршењу службене војне дужности за време рата или мобилизације од задобивених рана или болести онеспособила за рад и привреду, и, удовама, малолетној законитој деци, родитељима и малолетној браћи и сестрђама умрлих инвалида и свих под наведеним околностима у рату изгинулих, помрлих и несгалих лица.

Постао под скромним приликама државе из тога времена, у доба трансформирања наше војске из милиције у модерну стајаћу војску, после кратковремених ратова, који се ни по методу вођења, ни по својим последицама не даду упоредити са тешким ратовима, вођеним последњих година ангажовањем целокупне наше живе и материјалне народне снаге, закон овај, сасвим природно не може ни из далека да одговори захтевима времена и приликама нашег данашњег друштва.

Често предузимане измене и допуне до данас, имале су у главном за циљ попуњавање законских празнина. Принципи су остали исти. Незнатно повећање потпора приликом последње реформе (на 30 динара месечно за пуног инвалида или фамилију погинулог или умрлог војника без обзира на број чланова) у суштини није донело битне промене, јер је извршено искључиво с обзиром, на финансијски капацитет земље, не узимајући у оцену и друге чињенице, неопходне за њен правilan прорачун.

Новчана потpora је остала једини вид помоћи, са искључивим карактером народне награде или милостиње. Као таква, она је пропорционирана без обзира на један од битних елемената — штету, претрпљену онеспособљењу за рад и привреду или губитком свога храниоца. Отуда у главном и долази, да је максималан износ потпоре за просте војнике и подофицире који чине гро наше војске, и њихове фамилије тако мали, да у данашњим приликама губи тако рећи сваки разлог за постојање.

Категорисање неспособности инвалида за рад врши се према застарелим правилима за оцену тежине ране или болести на полу и потпуни инвалидитет, која као таква, не стоје у складу са захтевима модерне медицине, погодбама данашњег рата и првицијима најелементарније правичности.

Фамилијарне потпоре се условљавају једним минималним цензусом од 15 динара годишње непосредне порезе, услед чега је велики број заслужних ратничких фамилија, чија је егзистенција губитком храниоца тешко погођена, искључена од сваке државне помоћи.

Ове и многе друге принципијелне мане и несавремености постојећег законодавства од чијег се набрајања на овом месту уздржавам, које га очевидно за данашње прилике чине немогућим, определиле су муга претходника, да нареди израду новог законског пројекта, и овај посао решењем својим ФАОБр. 16368/17. повери судском пуковнику г. Д-р Миодрагу Аћимовићу, који ми је по свршеном послу поднео израђени пројекат, са којим вас у најопштијим цртама желим овде да упознам.

По овом пројекту, са чијим сам се принципима и појединостима потпуно сложио, главни проблем инвалидског питања о помоћи коју друштво и држава имају да укажу оним својим члановима који су у одбрани њених највиших интереса поднели најтеже жртве, решава се, с обзиром, с једне стране на опште захтеве савременог економског и

друштвеног живота и резултате модерне медицине, а с друге, чија наше специјалне унутарње прилике, створене дугогодишњим тешким ратовима и на савремену конституцију наше војске.

У циљу, да се у појединачном и општем интересу целокупна производивна народна снага која је данас услед великих губитака у ратовима знатно редуцирана, што потпуније ангажује и искористи у служби и производивном раду, стална се новчана потпора даје само у случајевима стварне сталне неспособности за рад од утицаја по привредни капацитет интересованог лица.

У оним пак случајевима, где је способност за рад лица, које полаже право на помоћ још несумњива, или где констатована неспособност ни у колико не утиче на привредну моћ интересованог лица, помоћ се указује: стваранем подесне друштвене ситуације пласирањем у јавне и приватне службе, које дотичном обезбеђују пристојан живот; гратификацијама за рад, предвиђеним у оруђима и срећтвима потребним за самосталан рад и производњу у разним корисним животним почивима; и пензијама на случај доцније радне неспособности, кад ова наступи као последица стварне душевне или телесне немоћи или година старости.

Новчане потпоре се дају према службеној ситуацији лица, које полаже или од кога се доводи право на помоћ, у виду сталне или повремене пензије, или ренте.

Карактер потпоре као народне милостиње мења се, узимањем у призрење и другог елемента за њен правичан прорачун, штету претрпљену онеспособљењем за рад или губитком храноца. Доследно овоме, условљавање потпоре минималним цензусом од 15 динара годишње непосредне порезе, напушта се. Само од родитеља, браће и сестара, ако полажу право на овај вид помоћи за изгубљеног храноца, тражи се, да не плаћају више од 30 динара годишње непосредне порезе.

Износ потпоре за инвалиде градуира се, не према застарелим правилима постојећег закона, у којима је изрично поменуто неколико типичних повреда за које се све друге везују путем еквивалитности, већ према величини повреде и степенима сталне радне неспособности, којих има 10, по претходној лекарској експертизи.

Додатцима на осакаћење за тешке рањенике и болеснике, као што су слепи, парализирани и т. д., ствара се н. пр. једном осакаћеном простом војнику могућност, да дође до годишње новчане потпоре од 1140 динара, ако стално живи у вароши, или од 960 динара, ако живи у коме другом мањем месту у земљи.

Гратификације за рад су помоћи, која се даје један пут за свагда лицима способним за рад из разних слободних позива, привредницима, занатлијама и трговцима у облицима одговарајућим њиховој професији и њиховим посебним приликама. Циљ ових гратификацији је, да се лица из дотичних позива с правом на помоћ материјално помогну у раду.

Давање ове помоћи претпоставља потребну спрему за правилно руковање и успешно искоришћавање примљених гратификација. Отуда се оне могу дати и условно, пошто се претходно прође кроз школу или курс за радну или професионалну реедикацију (оспособљавање).

Поред ових субсидијерно су предвиђене у мањем износу од вредности гратификација за рад, новчане гратификације за лица с правом на гратификације за рад или на службу, ако ова не желе да раде, или одбију, да претходно издрже припрему за радио оснапособљавање.

Службе су предвиђене као помоћно срећтво, да се једном знатном броју инвалида и млађих ратничких удовица, способних за рад, осигура пристојан живот у разним службеним позивима и омогући каријера у служби која им је аксиданом прекинута или поремећена.

Овај вид помоћи ограничава се: на инвалиде, који су већ раније живели од своје сталне плате или зараде у јавним или приватним службама, или који су се за ове нарочито спремали, ако су остали физички употребљиви за рад у истима или одговарајућим службеним позивима; и на удове испод 40 година старости, које се према њиховој школској и практичној спреми са успехом могу употребити за послове у службама одговарајућим њиховој друштвеној ситуацији.

Пријем ових лица вршиће се првенствено и обавезно, у све државне и друге јавне указне и неуказне службе и у све приватне службе, нарочито код повлашћених и других већих акционарских, индустриских и трговачких предузећа и установа,

Да би служба у исти ~~и~~ престављала реалну помоћ за ова лица, њима се гарантује заштита и сталност у овој до једног ограниченог броја година, а поред тога и извесна благодејања, као следство њихове обавезе, да се службе приме под субјективно неповољнијим околностима од оних, под којима се налазе лица физички здрава и она, која се независно од аксидана службе примају.

Распоред инвалида и удовица у службе вршиће нарочито за то устројене државне комисије састављене из чланова компетентних за оцену односних питања од којих зависи крајњи успех, који лежи у задовољењу обостраних интереса, службе и појединача.

Као субсидиерни видови помоћи пројектом се предвиђају: пензије из рада у служби и слободним позивима и кредит за рад.

Пензијама из рада је циљ, да лицима запосленим у приватним и оним јавним службама које им не отварају права на пензију по специјалним законима, и удовама са примљеним ~~и~~ ратификацијама за рад, на случај накнадно наступивше неспособности за рад и по навршетку одговарајућег броја година старости, осигурају пристојну новчану помоћ из касе инвалидског фонда.

Износ ових пензија за првих 10 година проведених у служби и раду је сталан, а потом се са сваком следећом годином повећава до закључних сума, које се могу добити после једног ограниченог броја година.

Кредит за рад даје се из инвалидског фонда без интереса, у току првих 10 година по свршетку ратног стања. Он има за циљ, да се инвалиди из слободних позива, са правом на новчане потпоре који имају спреме за рад и желе да раде, потпомогну у раду и на тај начин појача њихова и општа продуктивна снага.

Саобразно овоме циљу овај се кредит може употребити искључиво за набавку и куповину потребних оруђа и срестава за рад и производњу у коме од ових позива.

Као подлога за осигурање наплате овог кредита служи му искључиво новчана потпора дотичног инвалида. Овим упрошћавањем гарантија омогућава се инвалиду брз и лак долазак до потребног кредита.

У циљу задовољења једног правничног и хуманог захтева и појачања покретљивости и радне снаге код инвалида, признаје се сваком осакаћеном, повређеном или оболелом лицу са изгубљеним деловима тела или органским поремећајима, који га спречавају у слободном кретању и раду, право на бесплатне вештачке телесне делове и помоћне апарате, њихову оправку и замену, до краја живота.

Да би се инвалидима и изнемоглим ратницима једним видним спомеником изразило признавање и захвалност народа за жртве поднете у ратовима, којима је остварен наш народни идеал, а у исто време осигурао кров над главом и потребна нега онима од њих, који без ове буду остали, приступиће се одмах по свршетку ратног стања подизању Инвалидског дома. У овај ће се, по изјављењу жељи или пристанку, моћи да примају сви инвалиди учесници у последњим и ранијим ратовима, неспособни за рад и привреду, првенствено пак самци, без фамилијарне помоћи и неге.

Морални моменат, који говори у прилог подизања инвалидског дома, претежнији од практичног, изискује, да он не буде само азил за немоћне ратнике, већ један трајан величанствени споменик, који ће кроз векове, у доцнијим нараштајима будити осећај захвалности и пијетета, и развијати култ љубави према свом народу и отаџбини.

У тежњи да се постигне успешно и брзо финансирање многобројних инвалида и ратничких фамилија, и осигурају приходи, потребни за покриће великих издатака, који се око њих имају да чине за дуги низ година после рата, пројект задржава и даље »Инвалидски фонд« као аутономну финансијску институцију, само са проширеном компетенцијом, и предвиђа нарочите приходе, намењене искључиво за горњу сврху.

С обзиром на циљ коме фонд служи, њему се ставља у задатак: да управља фондовским капиталом; да се стара о прикупљању фондовских прихода; и, да наређује и преко подручних каса врши исплату новчаних потпора и осталих издатака који падају на терет његове касе.

Стални приходи овога фонда: од факултативно предвиђеног инвалидског приреза, од инвалидских такса, од редовних месечних улога свих лица запослених у јавним и приватним службама са сталном годишњом платом или зарадом, неосетно ће оптеретити

широке друштвене слојеве, сразмерно њиховом имовном стању. На предвиђени начин они ће се лако прикупљати од народа, јер ће овај знати, да са сваком лептом датом за инвалиде, исплаћује свој дуг захвалности према људима, који су му својом крвљу и животима осигурали срећнију будућност. Са новцем добивеним још и од организације прикупљања добровољних прилога, од дисциплинских казни и камате добивене разумним финансирањем фондовским капиталом, предвиђени приходи обећавају, да ће бити довољни за покриће свих редовних издатака око забрињавања инвалида и ратничких фамилија; у колико се пак то, вероватно у првим годинама после рата, не би могло постићи, они би могли послужити као сигурна подлога за зајмове из којих би се вршило покриће диференције између редовних фондофских прихода и расхода.

Инвалидски одбори (окружни и главни) компетентни су органи власти, који ће у првој и другој инстанци пуноважно решавати сва питања која се тичу инвалида и ратничких фамилија.

Установу Инвалидских одбора изазивају у главноме, природа и многостручност послова који се јављају из комбинованог система помоћи с једне, и потреба за брзим уређењем инвалидског питања, с друге стране, што се с обзиром на бројно стање интересованих лица, ни од које друге власти не би могло очекивати, са изгледимана жељени успех.

Чланство у инвалидским одборима почасна је добротворна служба народу. Као таква она се врши без нарочите новчане накнаде.

Решење да се председништво у одбору повери официру, изазвала је потреба, да једно ауторитетивно лице стално администрира пословима и врши надзор над службеним особљем у одбору.

Поступак и решавање у одборима подешено је према општим принципима, по којима се отправљају ови послови у колегијалним телима.

Доказна форма је упрошћена признањем и исказа једног јединог сведока под заклетвом у одбору, за пуноважан доказ.

Пријаве за помоћ, набава и подела гратификација за рад, распоред у службе, употреба кредита и устројство школа и етаблисмана за физичку и професионалну рееклацију прописаће се нарочитим правилницима надлежних Министара. У циљу једнодушног у правилне оцене инвалидитета Министар Војни издаје нарочити службени упут.

Обзири опште политичке и социјалне природе налагали су потпуно изједначење у правима на помоћ инвалида и ратничких фамилија из старих граница Србије и Црне Горе, и оних са стеченим правом на државну помоћ по основу инвалидитета из новоосвојених области бив. Аустро - Угарске монархије, са изузетком оних лица из ових области, за које се докаже, да су драговољно и независно од службених обавеза, стајала у служби непријатеља и радила против општих интереса нашег троimenog народа.

У изузетним приликама нашег друштва и државе, створеним тешким седмогодишњим ратовима и трогодишњом инвазијом земље, које су изазвале потребу за проширењем базе личне надлежности и једним нарочитим системом помоћи, са знатним одступањем од општих принципа, којима се обештећење војних лица из аксидана у служби, врши, треба сасвим логично тражити и мотиве за решење, да одредбе овога закона обухвате искључиво аксидане из ратова од 1912. год. до данас, са повратном силом закона и на већ решене случајеве. За аксидане из ранијих ратова и из редовних прилика, имају да остану у важности одредбе постојећег закона, док овај по примеру западних војсака не буде замењен једним општим модерним законом о пензијама војних лица, у духу савремених потреба и нове организације наше будуће оружане сile.

Подносећи Министарском Савету проект овог закона који у тексту следује, част ми је молити за што скорије решење, да га редовним путем могу поднети Државном Савету на мишљење а по том Народном Преставништву на решење.

19. Маја 1919. год.
у Београду.

Министар Војни и Морнарице,
Бенерал,

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА

о

ПОМОЋИ ИНВАЛИДА И ФАМИЛИЈА ИЗГИNUЛИХ,
ПОМРЛИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА У РАТОВИМА
ОД 1912. ДО 1919. ГОДИНЕ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

§ 1.

Помоћ се по овом закону може указивати:

- 1) новчаним потпорама,
- 2) гратификацијама,
- 3) сталним заштићеним службама са годишњом платом или зарадом,
- 4) пензијама из рада у служби и слободним позивима, и
- 5) кредитом за рад.

§ 2.

Право на помоћ имају, ако испуне услове који се овим законом траже;

1) сва војна и у војној служби употребљена грађанска лица, која су за време рата или мобилизације у вршењу своје службене дужности повређена или осакаћена, или услед ратних напора скопчаних службом тешко оболела, и за нормалан рад у свом редовном позиву онеспособила;

2) сва заробљена војна и из војничких или политичких разлога од непријатеља интернирана или приликом инвазије земље злостављена грађанска лица, која су од последица робовања или злоставе онеспособила за нормалан рад и привреду у своме позиву;

3) удове, малолетна законита деца, родитељи и малолетна рођена браћа и сестре:

а) свих војних и у војној служби употребљених грађанских лица, која су у вршењу своје службене дужности за време рата или мобилизације изгинула, или од рана или болести као последице службе или службених ратних напора помрла, или у току ратних операција нестала;

б) свих приликом инвазије земље од непријатеља побијених, или злостављених, или из војничких и политичких разлога интернираних грађанских лица, која су услед злоставе или од последица робовања помрла за време рата, или у првој години по демобилизацији војске, и

в) свих лица са личним правом на ма који вид помоћи по овом закону, ако би ова умрла од последица рана, повреда или болести од којих доводе своје право на помоћ, у току првих десет година по демобилизацији војске.

По тач. 2. и 3. под б) имају права на одговарајућу помоћ по овом закону и грађанска лица из ново-ослобођених области бивше Аустро-Угарске монархије у сваком случају насиљне смрти или неспособности за рад, проузроковане од непријатеља интернирањем или злоставом, из војничких или политичких разлога.

§ 3.

Помоћ ће се по овом закону моћи да указује и усташима из свих крајева уједињене Отаџбине, који су, учествујући у народним покретима и борбама војним пре и за време рата за наше народно ослобођење и уједињење, од задобивених рана, повреда, болести или непријатељских злостава, онеспособили за нормалан рад и привреду, њиховим фамилијама и фамилијама оних њихових другова, који су у овим покретима и борбама изгинули, помрли или нестали, заслуживши својом смрћу народну захвалност и признање.

§ 4.

Странци који су као добровољци или регуларни учествовали са нашом војском у ратовима и у овима онеспособили за рад под околностима предвиђеним у тач. 1. § 2. овог закона, и фамилије оних њихових другова који су изгинули, помрли или нестали под околностима предвиђеним у тач. 3. истог §-а, ако се после рата стално настане у земљи и приме наше поданство, имаће право на све видове помоћи по овом закону. У противном, како они тако и њихове фамилије могу добијати само новчане потпоре, ако испуњавају законске услове за задобијање права на исте, по одбитку 10% од суме која им по закону припада.

§ 5.

После смрти странца инвалида који је уживао новчану потпору, право на фамилијарну новчану потпору имаће само његова удова, ако се са њим у браку затекла пре демобилизације војске и њихова у овом браку рођена малолетна деца.

§ 6.

Не може добити помоћ по овом закону лице које је под осудом на казну робије, заточења или затвора са губитком чести.

А губи право на помоћ коју ужива или би уживало, лице:

а) које буде осуђено на ма коју од горњих казни, или у случају поновне осуде на казну затвора и онда, кад је овај дужи од године дана;

б) које се без одобрења надлежног окружног инвалидског одбора стално одсели у страну земљу;

в) које се од дана решења о помоћи па за 2 године не пронађе или се само власти не пријави, да му се решење о помоћи преда;

г) које не прими или престане да прима помоћ коју ужива за две године од дана примљеног решења, односно од дана кад је исту последњи пут примило, ако томе није узрок извршна власт; и

д) које се ода професионалној прошњи или коме другом неморалном или не доликујућем занимању.

Женскиње може изгубити право на помоћ још и у случају, ако се ода скитњи и неморалном животу.

По смрти лица које је изгубило право на помоћ може се члановима његове фамилије дати помоћ, на коју имају права, ако зато испуњавају услове који се овим законом траже.

§ 7.

Неће се помоћ по овом закону указивати, а указана престаје тећи лицима:

а) изабратим за државне или самоуправне питомце или за питомце приватних добротворних задужбина које стоје под надзором државе или других јавних тела, и

б) примљеним у интернате за спрему и васпитање деце или забрињавање ратничке сирочади, ако интернатом управља држава или које друго јавно тело.

Но лица са личним правом на службу, изабрата за питомце, задржавају и даље ово право у границама овога закона.

§ 8.

При свима јавним конкурсима за избор питомаца или за пријем у државне или друге јавне интернате имаће првенствено право на избор при једнаким условима и квалификацијама законита деца и рођена браћа и сестре изгинулих, помрлих и несталих лица, с правом на помоћ по овом закону.

§ 9.

Лична помоћ је она која се добија по праву изведеном из личне жртве поднете за време рата или мобилизације под околностима предвиђеним у гач. 1. и 2. § 2. овога закона.

§ 10.

За несталог сматраће се сваки учесник у рату, или за време инвазије земље интернирано или депортирано лице, о коме се за дуже време по закључењу мира не буде ништа знато на местима која би о њему морала имати вести.

§ 11.

По овом закону лице које не плаћа више од 30 динара годишње непосредне порезе, стања је сиромашног, а ако

не плаћа више од 60 динара годишње исте порезе, стања је слабог.

Као таква сматраће се и она задружина лица на чији имовни део непада већа пореза од ове. У задругаре рачунаће се у овом случају само отац и дед.

§ 12.

При одређивању помоћи лицима из вароши гледаће се на то, да ли је дотично лице пре рата стално или претежније живело у вароши или у ком другом мањем месту у земљи.

Но помоћ предвиђена за лица из вароши, моћи ће се изузетно давати и лицима из других места, ако би ова била принуђена, да пређу на стално становаште у варош, ради васпитања или спреме за разне позиве у животу, лично своје или своје малолетне деце.

§ 13.

За једнообразну и правилну оцену сталног и привременог инвалидитета лица онеспособљених за нормалан рад и привреду, и врсте и степена сталног инвалидитета, који искључује пријем инвалида у јавне и приватне службе, Министар Војни прописаће нарочити упут.

ВИДОВИ ПМОЋИ

I.

Новчане потпоре

§ 14.

Новчане се потпоре дају у облику личне и фамилијарне пензије или ренте.

Личне новчане потпоре одређују се лицима која уживају своје редовне припадлежности од државе, од дана кад им ове престану тећи; онима пак која су без ових припадлежности, од дана пријаве за помоћ.

Фамилијарне новчане потпоре одређиваће се увек од дана пријаве за помоћ по овоме закону. До дана ове пријаве новчане потпоре могу бити одређене само по досадањем закону.

§ 15.

Личне новчане потпоре добијаће:

1) лица из слободних позива стално онеспособљена за нормалан рад и привреду у свом редовном животном позиву;

2) лица примљена по овом закону у службе са личним правом на овај вид помоћи, ако у току првих 10 година по демобилизацији војске:

а) потпуно онеспособе за даљи рад у служби,

б) испуне године старости, до којих су по овом закону обавезна да служе, и

в) наврше године службе за пуну пензију по овоме епизијалним законима.

3) Официри, чиновници, активни подофицири, службеници и сва у опште лица, која су живела или живе од од своје сталне плате или зараде у јавним или приватним службама, или која су била јавни питомци, ову ће потпору добијати:

- а) ако су стално онеспособила не само за војну и своју редовну службу од које су живела, него и за сваку другу одговарајућу јавну или приватну службу у опште,
- б) ако су навршила године старости које по чл. § 58. овога закона искључују обавезу, да се службе приме, и
- в) ако су испунила године службе за пуну пензију по специјалним законима,

§ 16.

Фамилијарне новчане потпоре даваће се:

- 1) удовама:
- а) које су навршиле 40 годину старости,
- б) које услед старости или телесних и душевних недостатака нису способне за самосталан рад и привреду;
- 2) малолетној деци, до навршне 18. године старости;
- 3) родитељима ако уверењем надлежне општинске власти докажу:
- а) да су стања сиромашног,
- б) да им је лице од кога доводе своје право на помоћ било хранилац или потпора у животу, и
- в) и да не уживају никакву другу јавну пензију или сталну новчану помоћ;
- 4) браћи и сестрама, без оца или којима је отац у животу или неспособан за рад и привреду до навршене 18 године старости, ако испуњавају и услове под а) б) и в) тач. 3. овог §-а.

Преко 18-те године старости новчане потпоре могу се давати или продужити да издају само оним лицима по тач. 2. и 4. овог §-а, која су услед болести или телесних и душевних недостатака неспособна за сваки самосталан рад и привреду, и то дотле док ова неспособност траје.

§ 17.

Родитељи који доводе своје право на новчану потпору од два или више изгубљених синова, добијаће по другом и следећем изгубљеном сину увећану потпору и то: отац и мати заједно са по 30%, а само отац или само мати са по 20% од највеће основне потпоре која им по закону припада.

Између родитеља који подвојено живе, новчане се потпоре деле на равне делове.

§ 18.

Кћери и сestre, које би пре навршене 18-те године старости нашле прилику за удају, могу остатак непримљене потпоре до дана кад им право на исту престаје примити унапред, чим акт веридбе буде службено утврђен.

Удове у случају преудаје могу добити као поклон на име мираза једногодишњу новчану потпору, која им се издаје на 15 дана по венчању.

§ 19.

Ако лице које потпору ужива ступи у какву јавну службу, прима зато време половину потпоре, која му по закону припада.

Дотично лице дужно је да одмах, или најдаље у року од месец дана извести о томе надлежни окружни инвалидски одбор, у противном обуставља му се за све време службе и друга половина потпоре.

§ 20.

Новчане потпоре не могу бити предмет никакве заједничке службите за наплату јавних и приватних потраживања сем оних, која имају основа у овом закону.

§ 21.

Исплата новчаних потпора врши се из касе инвалидског фонда почетком сваког месеца у напред са закључном датумом у коме дотичном лицу престаје право на ову помоћ.

Пензије.

§ 22.

Пензије се дају:

1) активним и резервним официрима, чиновницима и пензионерима;

2) подофицирима и свима не указним лицима, која се у времену кад наступија који од случајева предвиђених у тач. 3. § 15. овог закона, затекну у служби као државни чиновници, и

3) удовама, деци, родитељима, браћи и сестрама лица по тач. 1. и 2. овог §-а.

Пензије по тач. 1. и 2. плаћаје се из државне касе.

§ 23.

Активни официри, чиновници и они резервни официри који су пре рата живели од сталне плате у јавним или приватним службама, добијају пуну пензију у износу систематичне годишње плате чина или звања, у коме су се затекли на дан демобилизације војске.

Пензионери добијају пуну пензију у износу систематичне годишње плате са којом су стављени у становище покоја.

На ове пензије имају права и сви они резервни официри и пензионери, који се у времену кад наступија који од случајева из тач. 3. § 15. овог закона затекну у неуказаној јавној или приватној служби, ако им је ова регулисана по овоме закону.

§ 24.

Лица по тач. 2. § 22. овог закона добијају пуну пензију у износу систематичне годишње плате звања у коме затекну у времену кад наступија случај који им отвара право на ову пензију.

§ 25.

Резервни официри који су живели од свога рада у слободним позивима добијају процентуалну пензију према плати чина у коме су се затекли на дан демобилизације војске и степену сталне неспособности за нормалан рад у свом редовном позиву, по следећој табели:

I

Тек. број	Процент неспособности за нормалан рад	Процент систематичне плате чина у коме су	
1	100 %	100 %	
2	90 »	95 »	
3	80 »	90 »	
4	70 »	85 »	
5	60 »	80 »	
6	50 »	75 »	
7	40 »	65 »	
8	30 »	55 »	
9	20 »	45 »	
10	10 »	35 »	

§ 26.

Чиновницима и пензионерима, који се на дан демобилизације војске затекну као резервни официри, пензија се по § 23. овог закона може одредити према систематичној плати дотичног чина, или звања.

§ 27.

Лице које има права на пуну пензију по § 23., 24., или 25. овог закона, ако је услед рана, повреда или болести остало слепо на оба ока или без обе руке или обе ноге, без једне руке и једне ноге, или које је парализирано или тешко оболело доживотно везано за постељу, може поред пензије добити и додатак на осакаћење у вароши од 720, а у другом коме месту од 360 динара, годишње.

У другим случајима тешког осакаћења или болести, који поред потпуне неспособности за рад повлаче и потребу, да осакаћеног или оболелог други доживотно помаже или послужује, може се поред пензије дати додатак у вароши од 360, а у мањем месту од 180, динара годишње.

§ 28.

Удове, без обзира на имовно стање и друге приходе, добијају доживотно или до преудаје пензију од 1000 динара годишње ако су из вароши, а од 720 динара годишње, ако су из мањих места.

§ 29.

Деци ће се давати пензија по табели:

II

Дете с правом и на другу какву јавну пензију				Дете без права на још какву другу јавну пензију			
из вароши		из других места		из вароши		из других места	
без оца и матере	без оца и матере	без оца и матере	без оца и матере	без оца и матере	без оца и матере	без оца и матере	без оца и матере
г о д и ш ъ е д и н а р а							
180	290	144	240	290	420	240	290

§ 30.

Родитељи добијају доживотну пензију по табели.

III

Сама мати или сам отац		Отац и мати заједно	
у вароши	у осталим местима	у вароши	у другим местима
г о д и ш ъ е д и н а р а			
720	600	960	720

§ 31.

Сестра или брат добијаће годишњу пензију у вароши од 360, а у мањем коме месту од 240 динара.

Р е н т е .

§ 32.

Ренте ће се давати:

- 1) подофицирима, капларима и редовима, лицима са нижим старешинским положајима и у опште свима војним обvezницима, свих позива и последње одбране,
- 2) грађанским лицима, и
- 3) члановима фамилије лица по тач. 1. и 2., с правом на овај вид помоћи.

§ 33.

Активни подофицири који су у војсци служили за ка-
риjerу и даље унапређење добијаће годишњу ренту и то:
наредници од по 1300 динара
поднаредници од по 960 динара.

Свима осталим лицима по тач. 1. и 2. § 32. овог за-
указне рента ће се давати, с обзиром на чин или старе-
већији акојки положај, степен сталне неспособности за нормалан
редовном животном позиву и место становања, по

IV

Процентсталне неспособности	Поднаредник, заставник водник					
	из вароши		из осталих места		из вароши	
	из вароши	из осталих места	из вароши	из осталих места	из вароши	из осталих места
г о д и ш ъ е д и н а р а						
100	1200	1080	960	860	780	720
90	1120	1000	900	700	720	670
80	1040	940	840	740	660	620
70	960	860	780	680	600	540
60	880	780	720	620	540	480
50	800	700	660	560	480	420
40	720	620	600	500	420	360
30	640	540	540	440	360	300
20	560	460	480	380	300	240
10	480	380	360	260	240	180

Тешко осакаћеним лицима по § 27. овог закона може се поред ренте дати додатак и то: онима из одељка I., од по 360 динара у варошима, и од по 240 динара годишње у осталим местима; из одељка II., од по 240 динара по варошима, и од по 180 динара годишње у свима осталим местима.

§ 34.

Удова, без обзира на имовно стање и друге приходе добијаће до смрти или преудаје ренту: у вароши од 600 динаара, а у свима другим местима од 360 динаара, годишње.

§ 35.

Деци ће се давати годишња рента по табели:

V

Дете без права на још какву другу јавну пензију				Дете с правом и на коју другу јавну пензију			
из вароши		из осталих места		из вароши		из осталих места	
без	без	без	без	без	без	без	без
без	оца	без	оца	без	оца	без	оца
оца	и	оца	и	оца	и	оца	и
мајке		мајке		мајке		мајке	
г о д и ш ъ е д и н а р а							
216	360	180	216	180	290	120	180

§ 36.

Родитељи ће добијати доживотну годишњу ренту по табели:

VI

Сама мати или сам отац		Отац и мати заједно	
из вароши	из осталих места	из вароши	из осталих места
г о д и ш ъ е д и н а р а			
480	360	720	600

§ 37.

Брату или сестри даваће се рента: у вароши од 240 динара, а у мањем месту од 180 динара годишње.

Гратификације.

§ 38.

Гратификације су двојаке:

- 1) за рад и привреду, које се дају у вредности од 1200 и 720 динара и
- 2) новчане гратификације, које се дају у суми од 960, 600 и 360 динара.

Све се гратификације дају једанпут за свагда, у облицима у којима су предвиђене.

§ 39.

Гратификације за рад и привреду даваће се у виду:

- 1) непокретног имања и земљишта за настањивање, рад и обделавање приплодне и запрежне стоке, земљорадничких и пољопривредних справа, алата и других срестава за рационално обделавање земље, гајење стоке, живине и т. п.;
- 2) алата, прибора и капитала: за уређење и отварање занатских радњи и радионица или предузећа мале домаће индустрије и радености, као и за допуну и појачање већ постојећих радњи и предузећа ове врсте;
- 3) еспапа, прибора, обртног капитала и других срестава за уређење и отварање самосталних трговачких радњи и предузећа, или за допуну и појачање већ постојећих радњи и предузећа ове врсте.

§ 40.

Гратификацију за рад може добити:

- 1) лице по тач. 1. и 2. § 2. овог закона из слободног позива, коме се нормална способност за рад од кога је живело, не може повратити за време до 5 година по демобилизацији војске;
- 2) лица из слободних позива чија стална неспособност за рад не силази до минимума који отвара право на новчане потпоре.

Неспособност која ће трајати више од 5 година сматра се као стална. Ако би ова неспособност била утврђена пре истека овог времена, онда се дотичном лицу по истог може одредити новчана потpora, према сте-

пену сталне неспособности за нормалан рад, по овом закону;

3) удове, испод 40 година старости, које имају услове за успешан рад у одговарајућим слободним позивима.

§ 41.

Гратификације по тач. 1. § 39., даваће се лицима са истукством и довољном практичном спремом за успешан самосталан рад у обделавању земље, гајењу стоке, живине и другим тежачким и привредним пословима из области домаћега газдинства и пољске привреде.

§ 42.

Гратификације по тач. 2. § 39., даваће се лицима са довољном стручном и практичном спремом, која се са успехом могу самостално бавити занатима и радом у малој домаћој и сеоској индустрији.

§ 43.

Гратификације по тач. 3. § 39., даваће се лицима са истукством и довољном практичном спремом за успешан самосталан рад у трговини и разним трговачким и посредничким пословима и предузећима.

§ 44.

Лице коме оскудева потребно истукство или стручна и практична спрема за успешан и самосталан рад, може добити гратификацију за рад под условом, да прође кроз школу или курс за професионалну реедикацију и спрему за рад у дотичном позиву.

§ 45.

У готовом новцу као радни или обртни капитал, гратификација за рад може се дати само лицу, које већ има своју самосталну и потребним средствима за рад снабдевену трговачку или занатску радњу или радионицу или које би, с обзиром на природу послова којима ће се бавити, имало искључиву или претежнију потребу за обртним капиталом.

§ 46.

С обзиром на нарочите прилике и потребе појединача гратификација за рад може се комбиновати из две или више врста предвиђених гратификација.

Но овако комбинована гратификација не може прећи основну вредност гратификације, на коју дотично лице има права.

§ 47.

Гратификацију за рад од 1200 динара могу добити:

- а) лица по тач. 1. § 40., овог закона чија ће неспособност за нормалан рад трајати од 2 до 5 година, и
- б) удове активних и резељувних официра, чиновника и пензионера.

§ 48.

Гратификацију за рад од 720. динара могу добити;

а) лица по тачки 2. § 40., овог закона, чија ће неспособност за нормалан рад трајати највише до две године,

б) лица по тач. 2. § 40. овог закона, чија неспособност не силази до минимума, који отвара право на новчане потпоре, и

в) удове свих подофицира и лица са низим старешинским положајима у активној и народној војсци, каплара, редова, војних обvezника у опште, и грађанских лица.

§ 49.

Новчана гратификација од 960 динара даваће се оцу и мајци, ако уверењем надлежне општинске власти докажу:

а) да су стања слабог, и

б) да им је лице од кога доводе право на помоћ, било од потпоре у животу.

Између родитеља који подвојено живе, ова се гратификација дели на равне части.

§ 50.

Новчану гратификацију од 600 динара може добити само отац или само мати, ако испуњавају услове под а) и б) § 49.

§ 51.

Родитељи који живе од свог рада у коме од слободних позива могу по изјављеној жељи или пристанку добити: у место новчане гратификације по § 49., гратификацију за рад у вредности од 1200 динара, а у место новчане гратификације по § 50., гратификацију за рад у вредности од 720 динара.

§ 52.

Новчана гратификација од 360 динара даваће се лицима с правом на гратификацију за рад, која ову гратификацију не хтедну да приме, или која не хтедну да прођу кроз школу или курс за професионалну реедикацију.

§ 53.

Као гратификација примљена непокретна ствар не може се отуђити за 10 година, а покретна за 5 година, од дана кад је редовним путем сопственику предата.

Пре овога времена отуђена гратификација одузеће се и конфисковати решењем Инвалидског Одбора, у корист касе инвалидског фонда.

§ 54.

Гратификација, ма у коме облику примљена, не може бити предмет оптерећења за јавне дражбине, нити служити за осигурање и наплату јавних и приватних потраживања за 10 година од дана кад је иста редовним путем сопственику предата.

§ 55.

Од дана кад овај закон ступи у живот, удове с правом на гратификације за рад по тач. 3. § 39. овог закона имаје првенствено право:

а) на малопродају дувана и свих монополисаних хартија и артикала,

б) на закуп јавних киосака које ће општине подићи о свом трошку у одговарајућем броју на јавним местима у свима варошима и варошицама у земљи.

Тип киосака, број и закупну цену одредиће окружни инвалидски одбори у споразуму са дотичним општинама.

До дана пријема гратификације удови се као помоћ издаје новчана потпора, на коју по досадашњем закону има права.

§ 56.

За набавку и исплату гратификација унеће се одмах у државни буџет потребна сума из новца намењеног за обнову државе после рата.

§ 57.

Правилником који ће издати Министар за Социјалну Политику прописаће се:

а) набавка, исплата и подела гратификација с обзиром на личне потребе појединача и локалне економске и привредне прилике, и

б) устројство школа и курсева за професионалну и радну реедикацију лица с правом на гратификације за рад.

Уз правилник издаће Министар за Социјалну Политику и упут за правилно руководење и успешно искоришћавање примљених гратификација.

Службе.

§ 58.

У место друге помоћи добијаје службе:

1) официри, чиновници и пензионери, који нису прешли 60-ту годину старости или испунили године службе за пуну пензију по специјалним законима;

2) активни подофицири који су у војску ступили ради каријере и даљег унапређења, а нису прешли 50-ту год. старости;

3) сва војна и невојна лица која су пре рата стално или претежније живела од своје сталне годишње плате или зараде у јавним и приватним службама, а нису прешла 60-ту годину старости;

4) сви свршени питомци државни и других јавних тела и установа; —

ако према општем стању здравља и телесној употребљивости имају услова за рад у јавним или приватним службама које одговарају њиховом ранијем службеном позиву и стручној школској и практичној спреми, и најзад;

5) удове испод 40 година старости, које се према њиховој општој школској и практичној спреми и писмености са успехом могу употребити у јавним или приватним службама, које одговарају њиховом полу и друштвеној ситуацији.

§ 59.

Лица којима се призна право на службу по овоме закону примаће се:

1) у све државне, самоуправне и друге јавне указне и неуказне службе,

2.) у приватне службе код повлашћених и других већих акционарских, индустријских и трговачких предузећа и установа.

§ 60.

Почетна служба и службени односи свих лица са правом на овај вид помоћи уредиће се: у јавним службама по постојећим законима и општим прописима о томе, у приватним службама према општим начелима којих се дотична предузећа и установе придржавају при избору и постављању свог службеног особља.

Места, положаји и звања одређиваће им се с обзиром, на пол, здравствено стање и телесну способност, ранији службени позив у коме су радила или раде, чин или звање, плату и принадлежности коју уживају или су уживала, време раније проведено у служби или раду у коме од слободних позива, године старости, писменост и специјалне подобности за нарочите службе и послове. Личним жељама и потребама излазиће се при том на сусрет, у границама законске могућности и правичности.

Ако је коме лицу за успешан рад у служби, за коју се предлаже, потребна претходна припрема или допуна спреме, исто ће бити дужно, да прође кроз школу или курс за радну и службену реедикацију, чије ће се устројство и програм за наставу засебно прописати.

§ 61.

За уређење почетне службе и службених односа у духу овог закона образоваће се решењем Министарског Савета З државне комисије и то:

1) за распоред официра, чиновника и пензионера, комисија у коју ће ући: три виша цивилна чиновника разних струка и 2 виша ђенералштабна официра,

2) за распоред подофицира и свих неуказних војних и цивилних лица у јавним службама, у коју ће ући: 2 виша цивилна чиновника разних струка, 1 ђенералштабни виши официр и 2 виша самоуправна лица, и

3) за распоред службеника код приватних предузећа и установа, у чији ће састав ући: 2 виша чиновника из подручја Министарства трговине, један ђенералштабни официр и 2 лица, која предложи трговачко-индустријска комора.

§ 62.

Комисије чине предлоге надлежним органима власти и трговачких предузећа и установа за пријем пријављених лица у одговарајуће јавне и приватне службе, у духу постојећих и овога закона.

Поред тога оне цене потребу за припремом дотичних лица у служби, и о томе уз предлоге за ову, подносе своје мишљење.

§ 63.

Припрему за јавне службе наређују надлежни Министри сваки у свом подручју, а за приватне службе Министар за Социјалну политику.

Лицима која су на припреми одредиће се за живот месечна новчана помоћ или додатак уз плату из буџетске партије нарочито за ту циљ предвиђене.

§ 64.

Лице коме се по решењу инвалидског одбора призна право на овај вид помоћи, дужно је, да се одмах или најдаље у року од 30 дана од дана примљеног решења, обрати преко надлежног Инвалидског Окружног Одбора са потребним документима и молбом, да му се служба по овом закону уреди.

Одбор доставља молбу са документима и мишљењем за какву службу дотично лице има подобности, надлежној комисији која по расмотрењу молбе и докумената, чини предлог по § 62., овога закона.

§ 65.

Ко не поступи по § 64., или не хтедне да прође кроз школу или курс за службену реедикацију, губи право на благодејање и заштиту у служби по овом закону.

Тицу које нема стечено право на пензију по коме од специјалних закона, може се у овом случају дати као лична помоћ новчана гратификација по § 52., овог закона.

§ 66.

На предлоге за службу, које чине комисије, могу надлежни органи власти или приватних предузећа и установа, да чине примедбе, ако нађу, да су исти неумесни или противни одредбама овога и специјалних закона.

По овим примедбама обавезна мишљења даје Главни Инвалидски Одбор.

§ 67.

Ко са почетном службом или положајем у служби не буде задовољан, може се у року од 8 дана, од дана саопштења одлуке о постављењу, жалити Главном Инвалидском Одбору, који, ако нађе, да је жалба оправдана, чини предлог за промену службе и службених односа дотичног лица, по коме се обавезно поступа.

§ 68.

За службу по овом закону предложена лица постављају се пре свих других кандидата, а међу собом, по реду пријаве.

При јавним конкурсима, кад се као кандидати јављају за поједина места и положаје у јавним или приватним службама, имаће право првенства при једнаким условима и квалификацијама.

§ 69.

Предлози за постављење и уређење почетне службе и службених односа извршују се у јавним службама у року од 6, а у приватним у року од 3 месеца, од дана пријема.

Лицима која не уживају или су престала уживати своје редовне принадлежности из државне или друге које јавне

касе, издаваће се из државне касе до постављења месечна помоћ за живот у износу пуне новчане потпоре коју ужијају лица исте категорије, из буџетске партије за ту цељ предвиђене.

§ 70.

Кад се почетна служба и службени односи свих кандидата по овом закону уреде, државне комисије престају са радом. Послове који спадају у делокруг њихове надлежности вршиће даље Главни Инвалидски Одбор у споразуму са окружним одборима.

§ 71.

Почетни службени однос за лица остављена на својој редовној дужности, сматраће се за уређен простим констатовањем факта од стране надлежног јавног или приватног службеног органа.

О овоме као и свима постављенима и доцнијим променама у служби одмах се извештава Главни Инвалидски Одбор, ~~кад~~ кога се води списак свих лица запослених у јавним и приватним службама, која уживају благодејање и заштиту по овом закону.

Благодејања, заштита и дужности лица примљених у службе.

§ 72.

Лицима по тач. 1., 2., 3., и 4. § 58. овог закона, запосленим у јавним службама које повлаче право на пензију по специјалним законима, признаће се за пензију по свакој години проведеној у служби по овом закону, времена гратификација и то, ако им је служба уређена:

- а) пре навршене 30-те године старости, од по 3 месеца,
- б) између 30 и 40-те године, од по 4 месеца,
- в) између 40 и 50-те године, од по 5 месеци, и
- г) после навршене 50-те године старости, - од по 6 месеци.

Као времена гратификација за пензију урачунајуће им се и све време које од дана, кад им се служба по овом закону уреди, проведу у неуказној државној или другој какој јавној или приватној служби.

Раније године у служби проведене рачунаће им се по постојећим законима.

§ 73.

Иста лица моћи ће се стављати у стање покоја по специјалним законима који овај однос регулишу, у вези са овим законом:

1) по молби, кад по специјалним и овом закону наврше године службе које се траже за задобијање права на пензију;

2) у интересу службе и то:

а) кад са временом гратификацијом испуне године службе које се специјалним законима траже за задобијање права на пуну пензију,

б) кад наврше 65-ту годину старости,

в) ако услед болести или узнурености за даљу службу способе; и

3) по казни, кад наступи који од случајева предвиђених у § 76., овог закона, пошто на то пристане и Главни Инвалидски Одбор.

Пензионисање по тач. 2. под в) може се извршити тек по истеку рока од једне године од дана кад се неспособност за службу констатује. Зато време дотично лице остаје на расположењу са целом платом и свима при надлежностима.

§ 74.

Удове по тач. 5. § 58., запослене у јавним службама могу се ставити у стање покоја по специјалним законима у вези са овим:

- 1) по својој молби;
- 2) у интересу службе и то:
 - а) кад наврше године службе за пуну пензију,
 - б) кад наврше 55-ту годину старости,
 - в) ако због болести стално онеспособе за рад у служби; и

3) по казни, кад наступи који од случаја предвиђених у § 76., овог закона, пошто зато да свој пристанак и Главни Инвалидски Одбор.

§ 75.

Ни једно лице запослено било у јавној или приватној служби, не може се из ове отпустити, нити без свога пристанка, по службеној потреби из једног у други службени позив преместити, без одобрења Главног Инвалидског Одбора.

§ 76.

Отпуст и пензионисање по казни вршиће се и то:

- а) због непослушности, непоштовања и неуважавања старијих,
- б) због злоупотребе службеног поверења,
- в) због честих неоправданих изостанака од службе, и
- г) због пијанчења, крајње неморалног и неуредног живота и других тешких дисциплинских иступа.

§ 77.

По казни отпуштено или пензионисано лице моћи ће се предложити за повраћај у службу, тек пошто од дана отпуста или пензионисања буде протекло најмање 6 месеци.

Но тада дотично лице не добија при надлежности по § 69., и не ужива право првенства по § 68. овог закона.

Лицу враћеном у службу рачунаће се за пензију по овом закону све време у овој проведено до дана отпуста.

Ко се пак овим путем не врати у службу за три године од дана отпуста губи право на указивање помоћи и заштиту у служби, као и на сва остала службена благодејања.

§ 78.

Нико не може своју редовну службу променити нити из ове иступити без знања и одобрења Главног Инвалидског Одбора.

Ко противно овоме поступи, губи право на ~~помоћ~~
сваку ~~даљу~~ помоћ по овом закону.

Одobreње за промену службе или иступање из исте даваће се увек, кад то захтевају здравствени обзири до-
тичног лица. Оправданост других разлога цениће Главни Инвалидски одбор.

§ 79.

При пријему у јавне службе и свима службеним про-
менама, које изазове потреба за извршењем овог закона,
неће се наплаћивати ванредни улози и дикретне таксе.

§ 80.

Сви остали закони, правила, прописи и наређења др-
жавних и других јавних власти, којима се регулишу односи
чиновника, службеника и службеног персонала у опште у
државној и другим јавним службама, важиће и за лица за-
песлена у истима по овом закону, у колико овим нису из-
мењени, или са истим не стоје у противности.

§ 81.

Правилником Министарског Савета прописаће се:

Устројство школа и курсева за професионалну и радну реедикацију инвалида и спрему удовица за рад у појединим службеним позивима, и одредити број места и положаја код појединих државних и других јавних предузећа и установа, који ће се резервисати првенствено за лица с правом на овај вид помоћи.

Засебним пак правилником Министра за Трговину прописаће се: која ће поименце акционарска удружења и приватна предузећа и установе обавезно примати у своју службу ова лица и до кога броја, и уредити однос њихов у служби према послодавцима, у духу овога закона.

Пензије из рада у служби и слободним позивима.

§ 82.

На пензије из рада, које се дају из Инвалидског Фонда имају оправа:

1) лица, запослена по овом закону у приватним и оним јавним службама, које им не отварају право на пензију по специјалним законима; и

2) удове са примљеном гратафијацијом за рад, које су до дана, кад настуши случај који им отвара право на ову пензију, остале непреудате и живеле од свога рада.

§ 83.

Стечено право на јавне пензије по специјалним за-
конима, до дана кад је служба по овом закону уређена, не
искључује право на ову пензију.

§ 84.

Лицима по тач. 1. § 82. овог закона даваће се пензија
520 динара годишње. Ова се сума после 10 година про-
тивних у служби увећава са сваком следећом годином

службе са по 50 динара, до суме од 1320 динара годишње, која се може добити по навршетку 22 године.

Ова лица стичу право на ову пензију:

а) пошто проведу у служби по овом закону непрекидно или укупно најмање 22 године,

б) ако стално онеспособе за даљи рад у служби, а немају, или им је престало право на новчане потпоре, и

в) кад наврше 60-ту годину старости, ако дотле изгубе право на новчане потпоре.

§ 85.

Пензије по § 84. преносе се само на удове и малолетну закониту децу, и то:

Удова може добити само половину од пензије на коју умрли има права. Ова се половина по сваком малолетном детету увећава са по 15% од основне очеве пензије.

Ако су деца остала и без матере, добијаће четвртину од основне пензије са додатком од по 15% од исте, који пада на свако дете.

Између двоје и више деце основна четвртина пензије дели се на равне части.

Процентом на децу увећана пензија не може прећи основну пензију на коју је отац имао права. Ако би се десио случај већег броја деце, који би овај однос пореметио, основна очева пензија, односно друга половина исте, ако је и мати у животу, дели се између деце на равне части.

§ 86.

Удове по тач. 2. § 82. овог закона добијаће доживотну пензију: у варошима од 360, у осталим местима од 240 динара годишње.

Ове се суме по истеку 10 година од дана пријема гра-тификације за рад или ступања у службу, увећавају са сваком следећом годином проведеном у раду или служби са по 36 динара до закључно суме од 720 односно 600 динара годишње, које се могу добити после 20 година, непрекидно или укупно проведених у раду или служби.

Ове удове стичу право на ову пензију:

а) по истеку 20 година проведених у раду или служби

б) ако оболе и задаљи рад и службу стално онеспособе, и

в) пошто наврше 55-ту годину живота.

Ова је пензија лична и непреносљива.

§ 87.

За пензију из рада рачуна се и оно време које се по одобрењу Главног Инвалидског Одбора проведе у приватној служби код лица која стоје ван обавезе да у своју службу примају лица по сили овог закона.

Кредит за рад.

§ 88.

Инвалидима с правом на новчане потпоре, који се баве или ће се бавити радом у коме од слободних позива,

може се одмах, или пошто предходно прођу кроз одговарајуће школе или курсеве за професионалну и радну реедикацију, отворити привредни кредит код Инвалидског Фонда до 1200 динара.

§ 89.

Овај ће се кредит давати у току првих 10 година по свршетку рата, из готовине Инвалидског фонда, без интереса, по реду учињене пријаве, и то само по једанпут.

Он се може употребити искључиво за набавку и куповину: непокретног имања за настањивање и земљишта за рад и обделавање, приплодне и запрежне стоке, пољопривредних справа и алата; алата, еспапа, прибора и других материјалних потреба за отварање и уређење или допуну и појачање занатских радњи и радионица, самосталних трговачких радњи предузећа и т. п.

У готовом новцу као обртни капитал за рад, ова сума може дати само оном лицу које већ има своју самосталну радњу или радионицу, или које, бавећи се нарочито ~~трговачким~~ пословима и предузећима, има искључиву или претежнију потребу за обртним капиталом.

§ 90.

Кредит се овај даје на залогу новчане потпоре од које ће се одбијати дужнику сваког месеца по једна половина од исте, до наплате целокупне суме.

Друга се осигурања неће тражити.

Ако инвалид умре пре него што се цела сума од њега наплати, остатак дуга може се тражити само од његових наследника из другог и даљих степена сродства, ако се ови наслеђа приме.

§ 91.

У вези са правилником који ће издати Министар за Социјалну Политику по § 57. овог закона, прописаће се правила о употреби овог кредита и условној професионалној и радној реедикацији инвалида који желе, да се истим користе.

Инвалидски Дом.

§ 92.

Инвалидски дом подићиће се делом из капитала за то предвиђеног по закону о потпори војних инвалида од 8. јула 1878. год., а делом из кредита који ће Министар Војни буџетом за ову сврху предвидети у првој и другој години по свршетку рата.

Главни Инвалидски Одбор постараће се одмах по свом конституисању за израду плана, набавку земљишта, подизање и уређење дома.

Он ће у споразуму са Министром Војним одредити место, где ће се дом подићи.

§ 93.

Дом ће носити назив »дом српских инвалида и изгублих ратника«, који ће видно написан на његовим зградама.

Испод овога ставиће се година кад је дом подигнут.
На једном од видних места у дому узидаће се мра-
морна табла, у коју ће се урезавати имена добротвора
Инвалидског Фонда.

§ 94.

У инвалидски дом примаће се по изјављеној жељи или пристанку сваки учесник у последњим и ранијим ратовима, који је потпуно онеспособио или услед погоршања рана, болести, старости или изнурености доцније онеспособи за самосталан рад и привреду, без обзира на то да ли је примио или прима помоћ по овом или досадањем закону.

Првенствено право на пријем у дом имаће самци без фамилијарне и сродничке помоћи и потребних средстава за живот.

Примање у Инвалидски Дом вршиће управа дома по предлогу Окружних Инвалидских Одбора.

Неће се за дом предлагати нити у овај пуштати лица осуђивана за прљава и бесчастећа дела.

§ 95.

Инвалидски Дом има свога управника и потребно службено особље.

Управник дома је виши чиновник који се у споразуму са Главним Инвалидским Одбором поставља указом на предлог Министра Војног.

Почетна плата управника дома је 5500.— динара го-
дишње. После сваке навршене четврте године службе у
дому, он добија годишњу повишицу од 1000 динара до за-
кључно плате од 7500 динара годишње, са којом остаје до
краја службе.

Поред тога управник има права на бесплатан стан у
дому, огрев, осветлење и послугу.

Са положаја управник може бити уклонjen само по
својој молби или пристанку, и на предлог или по пристанку,
Главног Инвалидског Одбора.

Службено особље у дому поставља Министар Војни
из подручног му особља.

Послугу дома поставља Управник.

§ 96.

Трошкови око одржавања дома и издржавања лица
примљених у дом пашће на терет касе Инвалидског Фонда.

Које од ових лица ужива новчану потпору задржава-
му се 30% од исте, у олакшицу фонда.

§ 97.

Унутрашњи ред у дому прописаће се правилником
који ће издати Министар Војни.

Кад број лица примљених у дом буде спао на мини-
мум који не оправдава издатке око издржавања дома и ње-
говог службеног особља, он се по предлогу или пристанку
Главног Инвалидског Одбора може употребити за какву
другу културну или јавну хуманитарну установу, али ће
и после тога задржати свој назив, и по указаној потреби
продужити да служи циљу, коме је намењен.

Лица која се тада буду затекла у дому, имаће право на бесплатно становаште у истоме, до своје смрти.

Месни Инвалидски Одбор моћиће онаме од ових лица које буде без новчане потпоре, одредити сталну помоћ за живот из Инвалидског фонда, до 600 динара годишње,

Нарочита права и дужности лица која уживају помоћ по овом закону

§ 98.

Свако осакаћено, повређено или оболело лице са изгубљеним деловима тела или органским поремећајима и повредама, које га спречавају у слободном кретању или раду, има право за време целог свог живота на бесплатне вештачке телесне делове и помоћне апарате, њихово одржавање у исправном стању и замену.

Кад, по указаној потреби за оправком, заменом или модификацијом апарату путује жељезницом и парабродима има права на бесплатну вожњу од свог места становаште до места где се апарати издају или оправљају, као и на накнаду трошкова за време бављења у дотичном месту.

На име ових трошкова даваће се из касе Инвалидског Фонда официрима и чиновницима по 8 а осталим лицима по 4 динара, дневно.

§ 99.

Помоћне апарате и вештачке телесне делове набављаће према комисијски утврђеним мустрама Министарство за социјалну политику и на захтеве Инвалидских Одбора, достављати их преко ових, заинтересованим лицима.

Инвалидски одбори преко којих се подносе молбе за све апарате и вештачке телесне делове старају се да сваки добије ствар, која његовој личној потреби најбоље одговара.

Трошкови око набавке, преноса, намештања и оправке апарату и вештачким деловима, пашће на терет касе Инвалидског Фонда.

Министарство за социјалну политику издаће упут за употребу, руковање и одржавање апарату у исправном стању, а окружни инвалидски одбори водиће рачуна, да се појединци упути тачно придржавају.

§ 100.

Свако лице које је примило или ужива личну помоћ по овом закону, има права:

а) на бесплатно лечење у свима земаљским војним и грађанским болницама, за све време свога живота,

б) на бесплатну вожњу свима државним и самоуправним жељезницама и парабродима, кад путује у бање и минералне воде, ради лечења и опорављења као и на обраћење од свих јавних такса у овима.

За пренос опело и сарану његовог тела прописане и начијене јавне таксе не наплаћују се.

Ако је умрли учествовао у ратовима, сарањује се, у га где има војске, са војничким почастима,

§ 101.

Инвалид који ужива пуну новчану потпору има права да доживотно носи униформу свог чина. Онај ко није официр добијаће сваке године по један пар нове војничке униформе из војних слагалишта, на поклон.

Остали инвалиди могу носити униформу свог чина по одобрењу надлежног команданта дивизијске области. Њима ће се издавати униформе из војних слагалишта, по цени коштана.

§ 102.

Сваки ко трајну помоћ по овом закону ужива, дужан је да о промени свог сталног места становља одмах или најдаље у року од 2 месеца извести надлежни окружни инвалидски одбор, и да за сваки одлазак у иностранство, дужи од 6 месеци, тражи од истога одобрење.

За малолетнике ову дужност вршиће њихови родитељи и стараоци.

Ко противно овоме поступи, може му се право на помоћ одузети, а стараоци могу бити кажњени новчано до 300 динара, у корист касе инвалидског фонда.

**Фонд за војне инвалиде и приходи овога фонда
за њихово издржавање.**

§ 103.

»Фонд за војне инвалиде« који је установио блажено-почивши Књаз Михаило 1863. године постојаће и даље под истим именом, са задатком:

- 1) да управља капиталом и приходима фонда;
- 2) да се стара о прикупљању фондовских прихода;
- 3) да наређује и преко окружних инвалидских одбора врши исплате новчаних потпора, гратификација, пензија, одобрених кредита и осталих издатака, који падају на терет његове касе.

§ 104.

Овај фонд стоји под Министром Војним и има свог управника, благајника, и потребан чиновнички и нижи службени персонал.

Управник и благајник фонда постављају се указом на предлог Министра Војног, и то: први из реда старијих виших официра или виших војно-административних чиновника, а други из реда виших војних чиновника благајничке гране.

Чиновнике и службенике поставља Министар Војни од лица из свог подручја.

§ 105.

У овај ће се фонд уносити:

- 1) суме потребне за исплату гратификација, које ће држава одмах после рата ставити фонду на расположење из новца намењеног за економску и привредну обнову земље;
- 2) стални приходи и то:
 - a) од инвалидског приреза,

- б) од инвалидских такса,
- в) од редовних месечних улога свих лица запослених у јавним и приватним службама са сталном годишњом платом или зарадом,
- г) од завештања и добровољних прилога,
- д) од дисциплинских и других новчаних казни, и
- е) од камате на капитал фонда.

§ 106.

Инвалидски прирез разрезује се на све пореске обвезнике сем оних који уживају новчане потпоре по овом или досадањем закону, почетком сваке године, и уноси у закон о државном буџету.

Стопу овог приреза која несме прећи 10% од непосредне порезе, одређује Министарски Савет по реферату Министра Финансија, с обзиром на расходе фонда и износ осталих фондовских прихода за дотичну годину.

§ 107.

Инвалидске таксе наплаћиваје се:

1) поред сваке државне и општинске таксе предвиђене у таксеној тарифи закона о таксама и то: по 0·05 паре дин., поред таксе до једног динара, а по том по сваком следећем динару још по 0·05 паре дин.;

2) од сваког динара вредности монополисане хартије по 0·05 паре дин.;

3) од сваких 20 цигарета или одговарајућег пакла дувана у вредности до 1 динара по 0·05 паре, а преко ове вредности, по 0·10 паре дин. Ова ће се — такса од 10 п. д. наплаћивати и од сваких 10 комада цигара до 2 динара, а преко ове суме од по 0·20 паре динарских;

4) од сваке жељезничке или паробродске путничке карте III. класе по 0·30 паре динарских, II класе по 0·50 паре дин., I класе по 0·70 паре дин., пртљажне карте и карте за дневне штетње и излете по 0·10 паре дин., за све класе у опште;

5) од сваког приватног огласа који изађе у службеним новинама или службеном војном листу по 0·40 паре дин., а у свима осталим листовима по 0·20 паре динарских;

6) од сваког приватног огласа у циљу рекламе, истакнутог и причвршћеног на јавним местима, приступачним публици по 0·5 паре динарских;

7) од сваког динара добити на купонима од акција, по 0·05 паре дин.;

8) од сваког венчања по 1 динар;

9) од сваког крштења по 0·50 паре динарских;

10) од сваке жиговине сребрних ствари по 0·20, златних по 0·50 паре динарских;

11) од сваког хотелског путничког рачуна до 25 динара по 0·30, до 50 динара по 0·50 паре дин., а преко ове суме по 1 динар;

12) од сваке флаше уvezеног луксузног вина, алкохолних пића и ликера у вредности до 5 динара по 0·20 паре динарских, а преко ове суме по 0·50 паре динарских;

13) од сваке улазнице на позоришне, биоскопске, циркусне и друге јавне забавне представе по 0·15 паре динарских;

14) од сваког уласка на саборе, црквене или манастирске светковине по 0·15 паре динарских;

15) од сваког лица, изузев оног са правима по § 100. овог закона, које проводе сезону или остане дуже од 3 дана у јавним купалиштима и бањама по 1 динар;

16) од сваке приватне поштанске или телеграфске упутнице, аманета и поштанске пошиљке, изузев књига, књижевних огласа и журнала по 0·10 паре дин., приватног писма и поштанске карте по 0·05 паре динарских,

17) од сваког динара чисте добити од лутријских лозова по 0·05 паре динарских.

Неплаћена такса на поштанској пошиљци наплаћује се од примаоца.

Према билансу редовних прихода и издатака инвалидског фонда, на предлог овога постепено ће се престајати са наплатом појединих од ових такса, по решењу Министарског Савета.

§ 108.

Инвалидска такса наплаћује се у напред посредством марке која носи назив »инвалидска марка«.

Изглед, величину и вредност марке, и начин прикупљања ове таксе, прописаће Министар Финансија.

§ 109.

Ко избегне да плати инвалидску таксу казни ће се први пут десетогубом а у поновљеном случају 50-тогубом таксом коју је имао да плати.

Чиновник или службеник који пренебрегне уредну наплату ове таксе, казни се новчано први пут до 10 динара, а у поновљеном случају до 50. — динара, у корист Инвалидског фонда.

Казну изречену над малолетницима плаћају њихови родитељи или стараоци.

Ове ће казне изрицати окружни инвалидски одбори сваки на својој територији.

§ 110.

Стални месечни улог за инвалидски фонд наплаћује се:

1) од официра, подофицира, каплара и редова сталнога кадра,

2) од државних и других јавних чиновника пензионера и службеника са годишњом платом, пензијом или зарадом, и

3) од свих лица запослених у приватним службама са сталном годишњом платом или зарадом.

§ 111.

Овај је улог за лица са годишњом платом, пензијом или зарадом:

од 1000 до 2000 динара по 0·30 паре дин., месечно

од 2000 до 3000 » » 0·50 » » »

од 3000 до 4000 динара по 0.80 пара дин., месечно
од 4000 до 5000 " " 1.30 " " "
од 5000 до 6000 " " 1.80 " " "
од 6000 до 7500 " " 2.50 " " "
преко 7500 " " 3.50 " " "

Подофицири и лица са годишњом платом или зарадом испод 1000 динара улагаје по 0.10, а каплари и редови по 0.05 паре динарских.

§ 112.

Добровољне прилоге за инвалидски фонд прикупљаје окружни инвалидски одбори на начин који најбоље одговара њиховој намени.

Тога ради установиће се по свима црквама и богољама у земљи без разлике вероисповести и нарочити тас за скупљање прилога са видним натписом »за инвалиде«.

Прилози са овога таса остављаје се одмах под надзором управе дотичне богоље у нарочиту инвалидску касицу.

По једна оваква касица са натписом поставиће се код свих јавних каса, где се исплате врше.

Новац из инвалидских касица слађе се сваких три месеца Инвалидском Фонду.

§ 113.

Лица која завештају или приложе фонду најмање 10.000 динара увршћују се у ред добротвора, а најмање 100 динара у ред чланова утемељача овог фонда.

Имена добротвора урезују се по реду прилога на мраморној табли добротвора српских инвалида у инвалидском дому, а имена утемељача уписују се у нарочиту књигу, која се чува у дому.

§ 114.

У Инвалидски Фонд уносиће се:

а) све новчане казне које буду изрицали Инвалидски Одбори,

б) све казне одузимања плате по уредби о војној дисциплини као и суме задржате од плате по казнама затвора, изреченим по истој уредби.

в) све дисциплинске казне одузимања плате које надјавним цивилним чиновницима и службеницима изричу њихове старешине, и

г) задржате суме од плате официра и војних чиновника по казни удаљења од службе, коју изриче Војно-Дисциплински Суд.

§ 115.

Основни капитал Инвалидског Фонда чува се на приплоду код Управе Фондова. Он се може утрошити само за подизање и уређење Инвалидског Дома.

§ 115а

Ако се стални приходи Фонда у прво време не покажу довољним за покриће редовних издатака, Инвалидски Фонд моћи ће их покривати зајмовима на подлози фондофских прихода, по одобрењу Министарског Савета.

§ 116.

Из Инвалидског Фонда не може се учинити ни један издатак који није основан на одлукама Инвалидских Одбора без одобрења Главног Инвалидског Одбора и решења Министра Војног.

Контролу над благајном фонда вршиће највиши земаљски рачунски суд по постојећим прописима.

Инвалидски Одбори.

§ 117.

За решавање питања о помоћи и указивање заштите инвалидима и фамилијама у рату изгинулих помрлих и несталих лица образоваће се у свима окружним местима у земљи Инвалидски Одбори са називом дотичног округа (н.пр. Инвалидски Одбор за округ Крагујевац) и Главни Инвалидски Одбор, са седиштем у престоници.

Устројство Инвалидских Одбора.

§ 118.

Окружни Инвалидски Одбор састоји се:

- а) из два виша официра, од којих старији врши стално и дужност председника одбора,
- б) из двојице судија првостепеног суда,
- в) из два старија лица из просвете,
- г) из два лекара,
- д) из два чиновника привредне гране,
- е) из два угледна трговца, и
- ж) из двојице угледних занатлија.

§ 119.

Главни Инвалидски Одбор састоји се:

- а) из два ђенерала, од којих старији врши дужност и председника одбора,
- б) двојица судија касационог или апелационог суда,
- в) из два виша просветна лица,
- г) из двојице старијих лекара,
- д) из два старија чиновника из привреде,
- е) из два угледна старија трговца, и
- ж) из двојице старијих угледних занатлија.

§ 120

Чланови Окружних и Главног Инвалидског Одбора постављају се указом на предлог председника Министарског Савета на две године, од лица која предложе надлежни ресорни министри.

Трговце и занатлије предлаже Министар за Социјалну Политику по листи коју ће му на крају сваке године подносити Трговачка и Занатска Комора, са дуплим бројем кандидата од броја чланова који се имају наименовати.

За чланове одбора бирају се и постављају лица по служби или позиву стално настањена у дотичном окружном месту или престоници.

Кад који од чланова у току двогодишњег периода испадне из одбора, на његово место одмах се поставља друго лице одговарајућег позива, до краја истог периода.

§ 121

Чланство у Инвалидским Одборима почасна је добро-творна служба народу, која се врши без новчане накнаде.

Сем старијег члана Јенерала односно вишег официра, који стално врши и дужност председника, сви остали чланови, чиновници врше службу у инвалидским одборима перед редовне дужности.

Председника у овој дужности заступа млађи члан Јенерал односно виши официр.

§ 122

Главни и сви окружни Инвалидски Одбори имају по једног сталног деловођу и потребно службено особље.

Осим тога сваки окружни Инвалидски Одбор има и по једног сталног благајника.

Деловође и благајници војни су чиновници.

Њих као и све остало службено особље у одборима поставља Министар Војни, из лица из свог подручја.

Плате и принадлежности целокупног службеног особља у Инвалидским Одборима падају на терет редовног војног буџета.

§ 123.

Председници Инвалидског Одбора позивају чланове у одборске седнице, распоређују и контролишу посао у одборима, врше и потписују преписку, старају се о благовременом свршавању послова, унутарњем реду и дисциплини.

У дисциплинском погледу над чиновницима и службеницима председник Главног Инвалидског Одбора има право и власт команданта дивизије, а председници Окружних Инвалидских Одбора, команданта пукка.

Надлежност.

§ 124.

Окружни Инвалидски Одбори сваки за лица стално дештањена на територији дотичног округа, надлежни су:

- 1) да решавају о праву на помоћ, врсти и величини помоћи,
- 2) да одузимају право на помоћ,
- 3) да се старају о физичком и професионалном оспособљавању инвалида и удовица за рад и службе, и да им при намеки на њу у ове и доцније указују моралну помоћ и заштиту,
- 4) да за рад неспособне, оistarеле и изнемогле инвалиде и ратнике упућују у Инвалидски Дом,
- 5) да изричу новчане казне по овом закону,
- 6) да се старају о прикупљању прихода за Инвалидски Фонд,
- 7) да преко својих благајни врше исплате помоћи, новчаних потпора, одобрених кредита и осталих издатака, и

8) да у границама своје надлежности отправљају и све остале послове, које изазове потреба за извршењем овог закона.

За лица која живе стално ван земље надлежан је Окружни Инвалидски Одбор са седиштем у престоници.

§ 125.

Главни Инвалидски Одбор надлежан је:

1) да у другом и последњем степену решава по жалбама заинтересованих лица против свих одлука Окружних Инвалидских Одбора, и

2) да свршава послове који су му изрично овим законом у дужност стављени.

Он се стара да очува једнообразну и правилну примену овог закона и да осигура тачну и правичну поделу помоћи

Поступак у одборима.

§ 126.

Инвалидски Одбори пуноважно решавају у колегијуму од 7 чланова, у коме су заступљени по један члан из сваког од дотичних позива, и деловођа.

Ако је деловођа спречен, у дужности га заступа лице које одреди председник одбора.

§ 127.

Чланови одбора позивају се на седнице наизменично, писменим позивима. Ако је наредни члан спречен, позива се одговарајући други члан.

Изостанци од седнице правдају се.

Члана одбора који више од два пута изостане неоправдано, или се покаже немарљив у вршењу чланске дужности, одбор предлаже за разрешење, које се врши са мотивацијом.

Ревносни чланови предлажу се по истеку двогодишње службе у одбору за одликовање.

§ 128.

Ранг члановима у колегијуму одређује плата односно године старости.

Седницама одборским руководи председник. Гласање се отпочиње са млађим чланом грађанином и врши се даље по старешинству. Председник гласа последњи. Деловођа нема право гласа.

§ 129.

Све одлуке у инвалидским одборима, доносе се већином гласова и са кратким разлозима убележавају по хронолошком реду и нумерама у сталан протокол одборских седница.

Сваку одлуку потписују председник, чланови и деловођа. Одвојена мишљења бележе се укратко поред имена.

§ 130.

Решење о помоћи садржи:

- а) име и презиме, чин, звање или занимање ван војске и стално место становаша лица које помоћ тражи,
- б) име и презиме председника, члanova и деловође,
- в) кратак извод из молбе за помоћ, са назначењем поднетих докумената,
- г) кратке побуде за решење,
- д) садржај решења,
- е) назив одбора, дан, месец и годину решења и нумеру протокола.

Остале одборске одлуке бележе се са кратким разлогима на полеђини акта.

§ 131.

Окружни Инвалидски Одбори решавају по актима. Но по предмету помоћи, заинтересовано лице, може по указаној потреби или на његов захтев, и лично присуствовати одборској седници, у циљу давања непосредних обавештења о околностима битним за правилну оцену питања о помоћи.

Изјаве присутних лица пред одбором убележавају се укратко у протокол.

Одборска решења одмах се саопштавају на потпис заинтересованим лицима, и у препису достављају Инвалидском Одјељењу Министарства Војног.

§ 132.

За доказ о фактима и чињеницама битним за оцену права на помоћ служиће исправе и уверења издата од стране надлежних власти, војних старешина и органа приватних предузећа и установа.

Но у недостатку ових могу као доказ да служе и уверења која издаду два веродостојна лица под заклетвом у седници одбора.

Ко изда неистинито уверење и на основу истог неко добије помоћ, на коју иначе нема права, одговара не само кривично, већ и за накнаду штете, причињене Инвалидском фонду.

§ 133.

Против решења окружних одбора о помоћи може се изјавити жалба Главном Инвалидском Одбору, у року од 8 дана.

Жалбе се подносе преко дотичног окружног одбора, непосредно или преко поште на повратни рецепис.

Ако је жалба благовремена, одмах се са решењем и истим документима доставља на расматрање и решење Главном Инвалидском Одбору.

Против решења о казни жалба се подноси истим путем у року од 3 дана.

Решења против којих није било жалбе извршна су.

*Годобројна надлежност
влашћица сведочи да је то
веродостојно лице,*

§ 134.

Главни Инвалидски Одбор решава по актима и кад нађе, да решење окружног одбора не одговара закону, било за то, што је засновано на непотпуним доказима, или

због повреде материјалног права, или да из других разлога који имају основа у овом закону, није целисходно или правично, ништи га, и у смислу § 130. овог закона доноси друго решење, одмах или пошто за исто прибави потребне доказе; у противном оснажава решење окружног одбора, а жалбу као неумесну одбацује.

Решења Главног Инвалидског Одбора извршна су,

Извршна решења о помоћи достављају се у препису заинтересованим лицима и Инвалидском Одјељењу Министарства Војног.

Инвалидско Одјељење Министарства Војног

§ 135.

Инвалидско Одјељење Министарства Војног подноси жалбе против решења окружних одбора о помоћи, ако нађе, да су иста противна закону или неправична и као таква штетна по интересе Инвалидског Фонда и државе; оптужује Окружним Инвалидским Одборима за губитак помоћи, и води спискове за све категорије лица која су примила или уживају помоћ, чију ће форму и предмет садржине одредити Министар Војни.

Пријаве за помоћ

§ 136.

Сва лица која полажу право на помоћ, без обзира на то, да ли су поднела пријаве за новчану потпору или им је ова већ досуђена по досадањем закону, имају се најдаје у року од 6 месеци од дана указа о оштој демобилизацији војске пријавити за помоћ надлежном Окружном Инвалидском Одбору, непосредно или преко надлежне општинске власти, са писменом молбом и потребним документима.

За малолетнике и лица телесно или душевно неспособна пријаве ће чинити родитељи или стараоци.

Доцније учињене пријаве сматраје се као и да не постоје, сем оних које би потекле од лица спречених неодољивим ратним препрекама, да се за помоћ благовремено јаве.

§ 136.

Ако уз пријаву нису поднети докази који се правилником траже за оцену питања о помоћи, Инвалидски Одбори прикупиће их сами, по званичној дужности.

§ 138.

За рад на извршењу овог закона код Инвалидских Одбора и других власти, као и за сва уверења и исправе, које се подносе за доказ права на помоћ, не плаћају се никакве таксе.

Но за копије једном већ издатих докумената вршиће се наплата таксе по закону.

§ 139.

Поступак и рад по овом закону сматра се као хитан.

За неблаговремено извршење одборских наређења Инвалидски Одбори могу кажњавати одговорне органе среских и самоуправних власти и приватних предузећа новчаним казном до 300 динара, у корист касе Инвалидског Фонда.

Органе војних власти кажњавају у овом случају њихове претпостављене старешине на захтев Инвалидских Одбора, у границама постојећих војних прописа.

§ 140.

Правилником Министра Војног прописаће се поступак за подношење пријава и поименично побројати докази потребни за оцену права на помоћ у духу овог закона.

Завршне одредбе.

§ 141.

Одредбе овог закона важе за сва лица која доводе право на помоћ из ратова од 1912. до 1919. године, као и за лица из новоослобођених области бивше Аустро-Угарске Монархије, која су по законима ове стекла право на одговарајућу државну помоћ из последњег рата. Овим последњим лицима помоћ се неће указивати само у случају, ако се нађе, да је онај ко полаже право на помоћ, или од кога се ово право доводи, вољно и независно од службене обавезе, стајао у служби непријатеља и радио против општих интереса нашег троimenog народа.

Сва решења којима је овим лицима по ма коме закону признато право на новчану помоћ престају да важе по истеку рока од 6 месеци, од дана кад овај закон ступи у живот.

За лица која уживају новчану помоћ по стеченом праву из ранијих ратова, као и за она лица, која су стекла или стекну право на помоћ из случајева у миру, важије одредбе закона по којима им је ово право признато, односно одредбе досадањег закона о потпори војних инвалида.

Примљене новчане потпоре по досадањим законима неће се враћати.

§ 142.

Све пријаве за новчане потпоре по ранијем закону, по којима не буду донета решења до дана кад овај закон ступи у живот, доставиће се одмах надлежним Окружним Инвалидским Одборима, који ће поред питања о праву на помоћ по овом закону једновремено решавати и питање о праву на новчане потпоре, до дана ступања у живот овога закона.

§ 143.

Закон овај ступа у живот од дана краљевог потписа, а добија обавезну силу од дана обнародовања у Службеним Новинама.

